

ו' אייר
23 אטריל
יום ה'

בערב אספה חברי הקבוצות בבנין. בא קהל רב.
איש שלום - מזכיר האגודה - מציין שקבוצות הבנין,
אשר מספרן לפני שלוש שנים הגיע לשלושים, מתפרקות. כקודם
היו עובדים בהשוואה, עכשיו מקבלים טועלים זמניים וההשוואה
פסקה. נוצרו "בורסות עבודה" במסעדה, ברחוב. הנסיונות שנעשו
ע"י ההסתדרות לתקן - לא הועילו. יש התחרות בהורדת השכר, יש
אפילו קבלת פועלים ערבים לעבודה. יש עובדים בשבת. ב-8 שעות
עבודה יש אל זול כללי. היה מקרה שההסתדרות החקשרה עם קבלן -
פרידה - על עבודה מאורגנת, למחרת נחקבל מכתב מקבוצה אחת
הסוחר נגד זה ואוסרת על ההסתדרות להחקשר על עבודה מאורגנת כי
זה מזיק לה.

פזי (קבוצת בימים) - העדות המורחיות מוענות שאין להם
אמון באשכנזים, וצריך שישיב איש מהם בלשכה, למען נצליח לארגנם.
עוד לפני 7 שנים החליטה קבוצתנו לא לעבוד בסו"ב,
אלא ללכת לשוק - והצלחנו. שאלת פרידה מכאיבה. בבנין הנציב
קברו 26 טיחים בעבודה יומית והרגישו עצמם יותר טוב מאשר אצל
פרידה, כי המנהל היה חברם, וכולם היו מרוצים. נכון שהחרינו
באיש שלום ואני מודיע שנשבור את ההסכם בכל הכוח שיש בידינו.
כי מה תעשו לכשפרידה יפר את ההסכם? הוא או יפריע בעדנו
קבלת העבודה, כי יאמר עלינו שאנחנו לא יודעים העבודה ועבדנו

אצלו. העבודה בשבת תחלה אצל פרידה. מי מרוצה ספרידה ?
החדשים שבאים מח"א ומחיפה ולא קדחו פה. צריכים לארגן קבוצות
חזקות.

סוזניצקר - כשנפל סו"ב היו חברים ששמחו, אני
ידעתי שדבר זה יתקם בנו. העמדות שכבשנו - נאבר אותן לאט
לאט. יש חברות בעלות הון ענקי - כמו די פרו - שכובשות
את הקבלנות בבנין וחרושת, והפועל היהודי מוצא מהעבודה.
חברות אלו נתמכות גם ע"י הממשלה. חברות אלו יסדרו גם עליה
לא-יהודית (צעקות - פרידה הביא מיחים סמצרים, די פרו לקח
מיחים יהודים). מוסדות ההסתדרות אינם דואגים למצב ולא
חובעים עבודה וזכויות מהממשלה.

הירש - עובדים בפרך, אין פועל מעיז להגן על
זכויותיו, וההסתדרות אשמה במצב זה. ההסתדרותנו בנויה על
אינטרסים משותפים, שלשם כך נחוצה עין טובה, והפעילים צריכים
לראות את האינטרסים המשותפים, זהו האידיאליזם האמתי,
אידיאליזם זה חסר בהסתדרות בירושלם. ההסתדרות לא עמדה בפרך.
כשקבוצות קבלניות החלו לשלם לפועלים שכירים 30 גרוש ליום -
לא מחאה ההסתדרות. כיום קשה כבר לתקן המצב ולהחזיר את החברים
למסלול הרצוי. בהסתדרות השחלטה דעה שכך רוצים הפועלים ואין
ללכת נגדם. כשתמועצה מחליטה החלטה ומפירים אותה למחרת -
משלימים את הדבר. ההתחרות בירושלם הייתה אמנם גדולה; גם מצד
ערבי וגם מצד העדות. אולם ההתחרות היא בעיקר בין חברי
ההסתדרות, ובין חלוצים. השתרר אי-אמון שההסתדרות תעמוד בכל

כוחה לימין הצודק. אם רוצים לחקן המצב - מלבד מוסד קבלני שהיה מתקן הרבה - יש להחליט נמרצות, שכל קבוצה קבלנית צריכה לעמוד תחת בקורת ההסתדרות. יש להתאים לכך את אפרט ההסתדרות. כיום אין סניף ההסתדרותי של בנין, ואם מצד ההסתדרות לא יבוא מאמץ רציני בצורת העבודה, לא יתוקן כלום.

צייטלין (גדוד העבודה) - מה נחאספו בעיקר בעלי-

מקצוע. מחוסר המקצוע ירד ומצבו עלוב. אצל פרידי ואגורק לסיחים, אבל פועלים פשוטים נחנו לו לקחת אפילו ערבים. למוסחים שלנו יצא שם והם מובטחים אבל הפועל השטום אין לו יתרון על ערבי. דבר זה צריכים לחקן.

נרל (פוע"צ) - פעולת ההסתדרות במשך עשר שנים מתקנסה

בנו. היום. היו לנו חוסר מצוין, אבל לא ניתן לו חינוך מעמדי. נחנו לו חנוך "חלוצי", שבמרכזו עמד בנין הארץ, דת ועבודה. פועל הוא סוף סוף בשר ודם, וכשקצה נפשו בחלוציות הוא עוזב הכל ודואג רק לנפשו. מדברים על סו"ב - אבל אין הרבה פועלים שמאמינים עכשיו בדבר. המשרד הקבלני היה במקום ההסתדרות, לעומת הון בין-לאומי יש להקים ארגון בין-לאומי. במשך עשר שנים ביטלתם הארגון ועוד לא מאוחר עכשיו. באחי לפני 4 שנים לארץ ובר-רצון לא רצה לתת לי עבודה.

גלעד (ג"ע) - מאשימים את ההסתדרות - אבל ההסתדרות

הננו אנחנו. המצב הורע מפני שהצבור רצה בכך. יש להאשים את מנהלי ההסתדרות בירושלם שלא באו לצבור להגיד שאין זה יכול להמשיך יותר, החברים שלמדו המקצוע בסו"ב - אינם רוצים לשמוע על למוד חבר חדש את המקצוע.

קובלנוב (ושר) - המצב הקטסטרופלי קיים כבר שנים.

הפקרות ואי-שליטה ההסתדרות. כבר היו אספות, סתי נגמור את הענין?
אשמה השיטה בהסתדרות. לא נחוצה הסתדרות לשם הסתדרות. מקודם
חילקה ההסתדרות עבודה כשהיה סו"ב - עכשיו אין זה, והסועל שואל
מה לנו ההסתדרות? היא צריכה להיטיב את המצב. אילו היו
מגשימים אפילו החלטות כפא"י היה טוב. אבל רק מחליטים, אין
אמון בהסתדרות. באספה זו יושבים קבלנים. החוזים שעושים הם
לטובת הקבלן. נחוצה מלחמה - ולא שתדלנות. השונא היא המסמלה.
בחברת החשמל קובדים פועלים יהודים וערבים - ולא מארגנים אותם.
אפילו בשטח העדות המזרחיות לא נעשה כלום. היה קלוב של הימנים
וסגרו אותו.

מירקין - עד שלא ירעב הרעב - חגוי לא יצטלב. עכשיו
הרעיב הרעב. עוד לפני חצי שנה נראה הדבר שחברים נעשים קבלנים
ומנצלים פועלים - ולא עשו להם כלום. שאלנו מדוע אחם שותקים,
ענו - משפט החברים אינו מסודר ואטי. דרשו משפט דיסציפלינרי -
וגם זה לא יצא לפועל. מה יושבים תברים שהיו נאמנים - אבל הם
מנצלים פועלים. אילו עוד הם ייטיבו דרכם. שמעתי שגם בחיפה יש
מצב כזה, והוא"ם אישר את הקבוצות הקבלניות. עשו שם שותפות עם
רושדי בק - קבלן ערבי עשיר - ענין פרידי אינו כל כך פשוט - כי
היום הוא חותם על חוזה, ומחר הוא מצמצם על זה. ההסתדרות אסנם
צריכה לעשות חוזה עם קבלנים פרטיים, אבל לא להתחייב לא להתחרות
אחר.

מר חיים - אין רצפט למצב. אנו בארץ אסייתית, מוקפים

חסון עבודה זולה, עם קומץ פועלים מאורגנים שרוצים לשמור על גובה החיים. זהו הקושי. אין עכשיו בניה לאומית, אלא פרטית ומפוזרת, שאין להסתדרות השפעה עליה. הכשלון של ההסתדרות הוא בזה שלאחר מפלה סו"ב לא רכזה ההסתדרות את המרץ שנצבר לטובה כל המעמד וחברים בודדים ניצלו זאת לטובתם הפרטית. יש לנו שני דרכים - או נרד איש לחיי חברו או נמצא דרך הסולידריות. לא כדוגמת ארצות אחרות שתנאיהן שונה - אלא בדרך הולמת אותנו. יש פה מקומות עבודה מפוררים, ויש לחפש פה דרך של קואופרציה - זו שקבלנים ונדל לועגים לה. חבר שמשתט מכל חובות ההסתדרות - אבל הוא משלם מסים, נותנים לו להשאר בהסתדרות. לרוב הגדול שלנו יש הכרה שנצטרך להשאר פועלים - ומי שאיננו אהנו יוצא. סו"ב השפיע על יציבות השוק. עלינו לגרש הקבלנים הקטנים מהשוק ע"י קואופרציה, אינו מאמין במשרד קבלני שיוצר מלמעה, בלי נושא קבוע. נחוצה קואופרציה מלמטה - לא של 5-6 חברים. הגדוד מקבל עבודה אבל הוא נחון לבקורת. אינם מקבלים פועלים שכירים.

רבינוביץ - המשרד הקבלני הגיש הצעה בשותפות עם רושדי בק, למרות התנגדות המועצה ומרכז העבודה, אך לא קבלו את העבודה. משפט החברים אינו סוציאליזם מההסתדרות בעד קבלנות וניצול - ורק בעד אי-חשלוס מסים. אנו עומדים לא בפני התחרות והורדת שכר - אלא גם בפני דיפרולסריזציה. אין לנו אפשרות לחייב החברים לקבל עבודה דרך הלשכה - כי הלשכה לא תחדור לכל החורים כמו החברים בעצמם. אני פוסל הדרך הקואופרטיבית. לאשרנו נשמרנו

בירושלם מקבלת עבודה בחסרים. יש לדבר על סוסד קואופרטיבי
גדול, שישען על החברים. הצבור לא התאמן בסולידריות. סו"ב
נוצר לא בכוח פועלי הבנין אלא בכוחה הכללי - הפוליטי - של
ההסתדרות. גם הלשכה כששלטה - שלטה לא בכוח הסולידריות של
פועלי הבנין, אלא בכוח ההסתדרות כולה. הצרה בירושלם היא שאין
כלל קבוצות, אין מכשיר לקבלת עבודה. יש התנכרות של בעל-מקצוע
לפועל הפשוט. אין כל רצון מצד הפועל המקצועי לסייע לחקון
מצבו של הפועל הפשוט. בשביל בעלי מקצוע אילו תהיה שנה עבודה -
ושנה בטלה לפועלים פשוטים. עבודה המון יוצאת מידי פועלים
יהודים. בעל מקצוע אינו רוצה להכנס לקבוצה מעורבת, רק לקבוצה
בעלי מקצוע. פקידי ההסתדרות בלבד לא יתגברו על מצב זה.
נחוצה דעת קהל ולחץ צבורי נגד עובדי עברה.

בן-דוב - יש לחפש את האשם - ואשמים גם המועצה וגם
החברים. עברו בשתיקה על עברות. המועצה לא התערבה בעניינים.
כל חבר סגור בחובו. טנה לא מחננין בסתת, אין אחד רוצה למנוע
במקום עבודתו עבודה ערבית.

מפני השעה המאוחרת נפסק הדיבור. נשאלתי אם אשתתף
באספה שניה. הודעתי שאשתתף ברצון, כי שאלת אגודת הבנין היא
בעצם שאלת קיום ההסתדרות בירושלם. לרגל התנאים המיוחדים
בירושלם הבנין הוא מקצוע העבודה העיקרי.

ועוד לפני האספה השניה יש להסיק מסקנה אחת. החברים
הירש ומר-חיים הציגו דיאגנוזה נכונה של המצב, אבל לא ציינו את

המוצא. אינני בעד הוצאת חברים מההסתדרות. כל פועל - סוטב שימצא בתוך ההסתדרות, גם כשהוא חוטא, בהוצאה יש להשחמש רק לאחר שכלו כל הקצין. איני רואה מוצא גם בהצעת קואופרציה, כי במצב הפרוע יהרס הארגון ודאי שקואופרציה לא תצליח. דעת החברים המקומיים היא כי לרגל מצב מיוחד בירושלים אין - לכל הסחות בתקופה זו - אפשרות להסתדרות וללשכת העבודה להשתלט על שוק העבודה. אולם ראשית המוצא אני רואה בהשתלטות ההסתדרות על חבריה, באגודת הבנין צריך לשלוט חוק - חוק אשר יקבע ע"י החברים כולם. ועד האגודה צריך לעבד שורה של כללים בשביל החברים באילו חנאים סותר לקבל עבודה, באילו חנאים לעבוד, באילו חנאים לקבל פועל שכיר, מה תהיה הקונטרול של הלשכה - אם אי-אפשר לפני קבלת העבודה, כי אז אחרי קבלתה. החברים אשר יפרו כללים אלו, אשר יורידו שכר, ינצלו חברים, יתחרו אחד בשני וכו' - לא צריכים להקרא למשפט, אלא האגודה צריכה להוריד אותם מהעבודה. אם האגודה תרצה - יש בכוחה לחייב את חבריה ובשעת הצורך גם להבריחם לשמור על הקנוניה. אם חבר ישחמש נגד האגודה בכוח חיצוני - יקרא משטרה וכדומה - יוצא אז מההסתדרות, אבל יש להניח שאם האגודה חגיגה את רצון חבריה לא יגיע לידי כך. אם האגודה תשליט את רצונה על חבריה - תוכל אז לחשוב על צעדים אחרים - השלמת הלשכה, סידור קואופרציה וכדומה.